

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

10/1582

Sayı : 6164
Tarih : 03.07.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de 2024 yılının ilk 6 ayında 213, Haziran ayında ise 36 kadın cinayeti gerçekleşmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, kadına yönelik şiddeti önlemedeki samimiyetsizliği ortaya koymaktadır. 6284 sayılı Kanun'un etkili uygulanmaması ve yargı sistemindeki cezai yaptırımların yetersizliği, kadınların yaşamlarını tehlikeye atmakta, koruma mekanizmalarının ve önleyici politikaların işlevsiz kalmasına neden olmaktadır. Son bir haftada 10 kadının katledilmesi, kadına yönelik şiddetle mücadelede yetersizliği gözler önüne sererken, acil ve etkin çözüm ihtiyacını da açığa çıkarmaktadır. Bu nedenle, kadına yönelik şiddetin yapısal nedenlerini, yargı sistemindeki cezasızlık politikalarını ve önleyici mekanizmaların eksikliklerini araştırmak, eksikliklerden hareketle etkin uygulamaları belirlemek amacı ile Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 03.07.2024

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai Temelli
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadele noktasında iktidar tarafından yapılan açıklamalar ve ilgili bakanlıkça sunulan tablolar, kadına yönelik şiddetle mücadelede yetersizliği gölgelemekte ve gerçeği yansıtmamaktadır. Sivil toplum örgütlerinin kadın cinayetlerine dair açıkladığı raporlar ve rakamlar, iktidarın yaratmak istediği algıyı boşa düşürmekte ve olumsuz durumun gerçekliğini gözler önüne sermektedir.

Her yıl yüzlerce kadın katlediliyor, yıl yıl azalmak yerine her geçen gün arıyor. Yalnızca Haziran ayında 36 kadın, 2024 yılının ilk 6 ayında 213 kadın katledilmiştir. Bu kadınlar eşleri, boşanma sürecinde oldukları kişiler, aile bireyleri, partnerleri ya da eski partnerleri tarafından katledilmiştir. Bu vahim durumun ardında yalnızca toplumsal sorunlar değil; iktidarın seyirci kalmayı tercih ederek, uygulamadığı politikaların eksikliği, failleri teşvik eden uygulamaları, kadını değersizleştiren söylemleri ve kadın cinayetlerinin önünü açan cezasızlık pratikleri yer almaktadır.

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararı, iktidarın kadın haklarına ve kadına yönelik şiddetle mücadeleye yönelik samimiyetsizliğinin en somut göstergesidir. 2021 yılında alınan bu karar, kadına yönelik şiddeti önleme konusunda önemli bir uluslararası belgeyi/referansı devre dışı bırakmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantısı’nda, kadına yönelik şiddeti küresel bir sorun olarak ele almış fakat çözüm noktasında uluslararası tarafların ortaklığıyla kabul edilen ve uygulamaya konulan İstanbul Sözleşmesi’ne vurgu yapmamıştır. Bakan, hiçbir pratik karşılığı olmadan, yalnızca sözde göz boyama işlevi bulunan, “şiddete karşı sıfır tolerans” vurgusunu cümlelerine serpiştirmiş olsa da 2023 yılında 315 kadın cinayetinin işlenmiş olması, 2024 yılının ilk altı ayına ait veriler, "sıfır tolerans" söyleminin sadece bir aldatmacadan ibaret olduğunu göstermektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın kadın hakları konusundaki iddiaları, pratiğe dökülemediği, kadınların yaşamlarını koruyacak somut adımlar atılmadığı sürece hiçbir anlam ifade etmemektedir. Kadına yönelik şiddeti önlemek için güçlü yasal düzenlemeler ve bu düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanması önem arz etmektedir.

6284 sayılı Kanun’un fiilen uygulanmaması, yasa gereği koruma kararlarındaki sürelerin azaltılması ya da kadınların koruma taleplerinin reddedilmesi şiddet mağduru kadınları tehlikeye atmaktadır. Bu durum, failleri önleyen mekanizmaları ortadan kaldırdığı için kadınların çevresindeki erkekler tarafından katledilmeleriyle sonuçlanmaktadır. Şiddeti önleyici mekanizmaların yoksunluğuna ek olarak, şiddet faillerine yönelik yargı sistemindeki cezai yaptırımların yetersizliği, iyi hal ve haksız tahrik indirimlerinin sıkça uygulanması failleri caydırmaktan ziyade faillerin cesaretlenmelerine yol açmaktadır. Nitelikli cinsel saldırı faili Musa Orhan’ın "*bana bir şey olmaz*" diyerek serbest kalmış olması, cezasızlık algısının ne kadar yaygın olduğunun en pervasız göstergelerinden biridir. Kadına yönelik şiddet, cinsel istismar cezasız bırakıldıkça, failler, kadınların yaşamlarını korumayı ilke edinemeyen iktidar ve yargı sistemi tarafından teşvik edilmektedir.

Eril zihniyetin bir tezahürü olarak, kamuoyunda yer alan söylemler de kadınların özgürleşmesini hedef almaktadır. Kadının beyanı esastır ilkesinin şeytanlaştırılması ve kazanılmış haklara yönelik saldırılar toplumsal cinsiyet eşitliğini zedelemekte, şiddeti körüklemektedir. Sözde değil özde bir eşitlik sağlanmadığı müddetçe, kadın cinayetlerinin politik referansı görülmemeye devam edecek, kadına dair sorunlar arka plana itilecektir.

Bu bağlamda, son bir haftada 10 kadının katledilmesi, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede acil ve etkin çözümlere ihtiyaç duyulduğunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Bu trajik durum, kadına yönelik şiddetin boyutlarını gözler önüne sermekle kalmayıp, mevcut yasaların ve uygulamaların yetersizliğini de ortaya koymaktadır. Kadına yönelik şiddetin bu denli yaygın ve ölümcül olmasının ardında yatan, şiddeti tolere eden ve çoğu zaman meşrulaştıran yapısal sorunların açığa çıkarılması, yargı sistemindeki cezasızlık politikalarının ve eksikliklerin belirlenmesi, önleyici ve koruyucu mekanizmaların işler hale getirilmesi için Meclis Araştırması açılması elzemdir.